

OSLO STATSADVOKATEMBETER

Oslo politidistrikt
Postboks 2093 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

21/2614 - 1 / SVA004

15.12.2021

Oppfølgingsinspeksjon av Oslo politidistrikt - Enhet Vest

Den 29. november 2021 gjennomførte Oslo statsadvokatembeter en oppfølgingsinspeksjon av Oslo politidistrikt, Enhet Vest (ENV). Oslo statsadvokater har fra og med 2021 innført et inspeksjonskonsept med to former for inspeksjoner; hovedinspeksjoner og oppfølgingsinspeksjoner. Denne inspeksjonen var en oppfølgingsinspeksjon, som betyr at den var mindre omfattende enn fjorårets inspeksjon, og at vi i hovedsak hadde fokus på oppfølging av funn ved forrige inspeksjon. Ved en slik forenklet inspeksjon foretas det ikke gjennomgang av utvalgte sakstyper.

Inspeksjonen ble gjennomført ved at det ble avholdt et møte på Bærum politistasjon. Fra ENV deltok politiinspektorene Stine Karlsen (påtaleseksjonsleder), Ann-Gørild Kjeldsen (etterforskningsseksjonsleder) og Nina C. Sundgaard (påtaleavsnittsleder Majorstuen). Felles påtaleenhet var representert ved politiinspektør Audun Kristiansen. Fra Oslo statsadvokatembeter deltok førstestatsadvokat Nina Prebe og statsadvokat Stein Vale. Som observatør fra IKT-Prosessforvalter for straffesakssystemene deltok seniorrådgiver Thomas Hauge.

Organisering og personell

Organiseringen av etterforskningsseksjonen er uendret siden forrige inspeksjon. Det betyr at det er åtte avsnitt i seksjonen. For tiden er det for få etterforskere ved Majorstuen politistasjon som følge av at flere har sluttet. Ansettelsesprosesser er i gang, og det vil bli ansatt 14 etterforskere for å fylle stillinger på seksjonen. Fem av stillingene skal til Majorstuen og resten skal fordeles på SO-avsnittet, lokale avsnitt i Bærum og Asker og DPA. Mangelen på etterforskere fører til at en del saker blir liggende ubehandlet.

Ved påtaleseksjonen er i alt 26 politiadvokater, i tillegg til seksjonsleder og to påtaleavsnittsledere. Politiadvokatene er fordelt på følgende måte:

- Ti politiadvokater som jobber med saker fra lokal etterforskning i Asker og Bærum, to politiadvokater med ansvar for ungdomssaker og én som bemanner lokalt straffesaksmottak (LSM).
- Seks politiadvokater som jobber med saker fra lokal etterforskning på Majorstuen, herunder én politiadvokat med ansvar for ungdomssakene.
- Tre politiadvokater som jobber med saker om seksuallovbrudd.
- Fem politiadvokater som jobber med vold i nære relasjoner.
- To politiadvokater er knyttet til Spesiell innsats mot mobile vinningskriminelle.

Seksjonen er siden forrige inspeksjon styrket med én politiadvokat, som inngår i gruppen som arbeider med vold i nære relasjoner.

Kort om kriminalitetsutviklingen

Politiet kan ikke melde om noen markant økning av bestemte kriminalitetstyper. Men antall saker om vold i nære relasjoner med gjerningssted de tidligere kommunene Røyken og Hurum, som siden 1. januar 2020 er en del av Asker kommune, har vist seg å være større enn man var blitt forespeilet.

I 2020 var det en markant økning av ranssaker, jf. inspeksjonsrapporten fra 2020 s. 3. Vi fikk opplyst at det hittil i 2021 er færre ran. Ran begått i ENVs område av personer under 18 år, blir etterforsket av andre geografiske enheter hvis gjerningspersonene ikke bor innenfor ENVs grenser, noe som ofte er tilfelle.

Kriminalitet blant unge – behandlingen av U-18-saker

I kretsen er det ikke registrert gjengproblematikk blant ungdom, men en god del enkeltindivider som trenger tett oppfølging. ENV mener samarbeidet med de to kommunene Asker og Bærum og Oslos bydeler i kretsen er godt når det gjelder å forebygge kriminalitet blant unge. Det er imidlertid en utfordring også her at tilbudet og tiltakene varierer fra bydel til bydel og kommune til kommune. Siden flere av gjerningspersonene i de mer alvorlige sakene bor andre steder, vil både etterforskningen og oppfølgingen gjøres av andre enn ENV.

Oversikten over henlagte saker viser at det er en viss økning i antall registrerte saker med gjerningspersoner under 15 år. Totaltallet for 2020 var 206 saker, mens tallet per medio november var 208, inkludert overføringer av straffesaker til barnevernet. Dette er for øvrig en utvikling som gjelder for hele Oslo politidistrikt.

I inspeksjonsrapporten for 2020 ble det påpekt at måloppnåelsen for saksbehandlingstid av ungdomssaker (42 dager) var på bare 67 %. Det er fortsatt slik at mange av ungdomssakene involverer flere gjerningspersoner, og derfor kan etterforskningen ta litt for lang tid. Også en forholdsvis stor andel seksuallovbrudd i denne kategorien medfører lang saksbehandlingstid.

Hittil i år er måloppnåelsen blitt noe bedre idet 77,4 % av sakene er påtaleavgjort innen fristen på 42 dager.

Innhenting av personundersøkelser for mindreårige (PUM) viser seg å ta lengre tid når det er Oslo friomsorgskontor som foretar personundersøkelsen enn når arbeidet utføres ved friomsorgskontoret i Sandvika. Politiet bør orientere kriminalomsorgen om denne forskjellen for eventuelt å bidra til at oppgavene eller ressursene fordeles annerledes. På den måten vil saksbehandlingstiden for U-18-sakene kunne reduseres noe.

Mange unge får ved førstgangslovbrudd en påtaleunntatelse. Hvordan påtaleunntatelser med prøvetid i praksis følges opp ved nye lovbrudd i prøvetiden, finnes det ikke noe statistikk for. Vi ber derfor ENV om å ha oppmerksomhet rettet mot denne problematikken ved påtaleavgjørelser i U-18-saker, og redegjøre for praksis ved neste inspeksjon.

Strafforfølgingen av arbeidslivskriminalitet og menneskehandel

Det ble opplyst under inspeksjonen at det er økt oppmerksomhet i Oslo politidistrikt rettet mot arbeidslivskriminalitet og menneskehandel. Ansvar for denne type saker er spredt på forskjellige enheter i distriktet og effektiv behandling av denne type saker forutsetter god informasjonsutveksling. Den økte oppmerksomheten har ikke medført at det er etterforsket flere saker i denne kategorien ved ENV. Oslo statsadvokatembeter vil i 2022 – i tråd med Riksadvokatens føringer for fagledelsen av politiet – følge opp politiets innsats mot arbeidslivskriminalitet.

Forebyggende tiltak som en del av strafforfølgingen av bl.a. mishandlingssaker

Risikovurderingsverktøyet SARA benyttes. ENV har i 2021 hatt to saker hvor det er blitt iverksatt elektronisk kontroll av kontaktforbud. I en av sakene ble kontaktforbudet med elektronisk kontroll ilagt ved dom og i den andre ble kontaktforbud med elektronisk kontroll en del av et forelegg som ble vedtatt.

Behandlingen av voldtektssaker

ENV har hittil i år avgjort 75 saker som gjelder voldtekt. Av disse er det bare 8 som har endt med tiltale. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid er 197 dager, hvilket er betydelig over kravet om 130 dager. Det brukes uforholdsmessig lang tid på å etterforske de sakene som ender med henleggelse etter bevisets stilling. Blant annet fordi det er en stor belastning å være mistenkt for et så alvorlig lovbrudd, er det viktig å få ned saksbehandlingstiden. Ledelsen vil se nærmere på tiltak for å korte ned saksbehandlingstiden for voldtektssaker.

Rettsmedisinske undersøkelser

Det fremgår av fjorårets inspeksjonsrapport at det var planlagt en evaluering av saker der det er foretatt rettsmedisinske undersøkelser. Evalueringen skulle bl.a. ha som siktemål å kartlegge om mandatene er gode nok og om rolleforståelsen er god. Evaluering foregår i Barnehusets regi og arrangeres siste fredag i hver måned. ENV deltar i disse evalueringene. Vi fikk opplyst at mandatene gjennomgående er gode, og at samhandlingen mellom aktørene er bra.

Systematisk erfaringslæring

I fjorårets inspeksjonsrapport ble det påpekt at ENV ikke driver systematiske erfaringslæring på en tilfredsstillende måte. Heller ikke i år er dette gjort på en strukturert og god måte. Riktignok foretas det en del evalueringer av arbeidet, særlig i såkalte tilbakemeldingsmøter i tilknytning til "Politiarbeid på stedet" (PPS). Men det har ikke vært avholdt formelle evalueringsmøter som ledd i såkalt systematisk erfaringslæring hvor statsadvokatene er blitt invitert til å delta. Vi understreker at evalueringer kan gjøres både mens en sak er under etterforskning, på påtalestadiet eller etter at den er henlagt eller etter at dom er falt, og at den ikke trenger å omfatte hele saken. På dette området har ENV fortsatt et forbedringspotensial.

Restansesituasjonen

Følgende oversendt i forbindelse med inspeksjonen:

Oversikt over antall ikke-påtaleavgjorte saker (både de som ligger til etterforskning og de som ligger til påtalebehandling) for 2020 og frem til medio november 2021. (Seksjon/avsnitt) 0-3 måneder; 3-12 måneder; over 12 måneder pr. 31.12.20 og HIA

DESEMBER 2020

	0-3 mnd	IPA12	IPA3	SUM
ENV Etterforskningsseksjon	916	166	773	1855
ENV Avsnitt 1 for lokal etterforskning	251	1	205	457
ENV Avsnitt 2 for lokal etterforskning	251	61	158	470

ENV Avsnitt 3 for lokal etterforskning	245	1	194	440
ENV Avsnitt for eforsk av vold i nære rel og seksuallovbrudd	72	39	85	196
ENV Avsnitt for etterforskning av seksuallovbrudd	51	18	60	129
ENV Avsnitt for spesiell etterforskningsinnsats	10	45	29	84
ENV Lokalt saksmottak	36	1	42	79

NOVEMBER 2021

	0-3 mnd	IPA12	IPA3	SUM
ENV Etterforskningsseksjon	910	129	754	1793
ENV Avsnitt 1 for lokal etterforskning	364	11	296	671
ENV Avsnitt 2 for lokal etterforskning	185	24	199	408
ENV Avsnitt 3 for lokal etterforskning	172	16	71	259
ENV Avsnitt for eforsk av vold i nære rel og seksuallovbrudd	65	24	69	158
ENV Avsnitt for etterforskning av seksuallovbrudd	65	30	56	151
ENV Avsnitt for spesiell etterforskningsinnsats	25	24	62	111
ENV Lokalt saksmottak	34		1	35

ENV Påtaleseksjon			1	1
SUM	910	129	755	1794

Restansesituasjonen – oppsummert:

Beholdningen av saker til behandling før påtaleavgjørelse var i desember 2020 1855 saker. Per november 2021 er tallet 1793, hvilket viser at det har vært en viss reduksjon i restanser. Nedgangen gjelder saker i kategorien 0 til 3 måneder, 3 til 12 måneder og også for saker med behandlingstid over 12 måneder. Per november er det 129 uavgjorte saker med behandlingstid over 12 måneder. Enheten bør sørge for tiltak for ytterligere å redusere restansene og da særlig de over 12 måneder.

Rettsdager

Antall rettsdager for de to påtaleavsnittene:

Antall rettsdager (hoved- og ankeforhandlinger) for 2020 og frem til medio november 2021, tilståelsessaker med oppmøte og fengslinger med oppmøte.

MAJORSTUEN

2020

HF	125
	162,5
AF	12
	16,5
TP	6
	5
Førstegangsfengslinger 35	

2021

HF	75
	102,5
AF	7
	7,5
TP	4
	3,5
Førstegangsfengslinger 13	

Refengslinger 48
Fengslinger - antall dager 20,5

Refengslinger 61
Fengslinger - antall dager 19,5

SANDVIKA

2020

HF	253
	339,6
AF	16
	30,5
TP	5
	4,5
Førstegangsfengslinger 12	
Refengslinger 53	
Fengslinger - antall dager 21	

2021

HF	217
	298,5
AF	15
	23,5
TP	2
	2
Førstegangsfengslinger 21	
Refengslinger 46	
Fengslinger - antall dager 24,5	

Rettsdager – oppsummert:

Ved begge avsnittene har det vært en markant nedgang i antall rettsdager i hovedforhandlinger. Nedgangen har trolig sin årsak i pandemien. Vi merker oss at antall fengslinger med oppmøte av aktor har holdt seg relativt stabilt fra 2020 til 2021, med en viss økning for refengslinger for Majorstuen og en betydelig økning i antall førstegangsfengslinger for påtaleavsnittet ved Bærum politistasjon.

Oppsummering

Også ved årets inspeksjon er det vårt inntrykk at straffesaksbehandlingen i ENV er godt organisert og godt ledet. Enheten har mange svært kompetente medarbeidere, både blant etterforskerne og juristene. Av forbedringspunkter vil vi påpeke arbeidet med systematisk erfaringslæring, fortsatt oppmerksomhet rettet mot restansenedbygging og videre oppfølging av saksbehandlingstiden for voldtektssaker.

Stein Vale
statsadvokat

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Gjenpart

Politidirektoratet

Fridtjof 0369 OSLO

Nansens vei 14-
16

Riksadvokaten

Postboks 2102 0125 OSLO

Vika